

శ్రీమద్భగవద్గీతా పారాయణ - అష్టాదశోధ్యాయః

ఓం శ్రీ పరమాత్మనే నమః
అథ అష్టాదశోధ్యాయః
మోక్షసన్నాసయోగః

అర్జున ఉవాచ
సన్నాసస్య మహాబాహో తత్త్వమిచ్ఛామి వేదితుమ్ ।
త్యాగస్య చ హృషీకేశ పృథక్కేశినిమాదన ॥1॥

శ్రీ భగవానువాచ
కామ్యానాం కర్మణాం న్యాసం సన్నాసం కవయో విదుః ।
సర్వకర్మఫలత్యాగం ప్రాహుస్త్యాగం విచక్షణాః ॥2॥

త్యాజ్యం దోషవదిత్యేకే కర్మ ప్రాహుర్మనీషిణః ।
యజ్ఞదానతపఃకర్మ న త్యాజ్యమితి చాపరే ॥3॥

నిశ్చయం శృణు మే తత్ర త్యాగే భరతసత్తమ ।
త్యాగో హి పురుషవ్యాఘ్రు త్రివిధః సంప్రకీర్తితః ॥4॥

యజ్ఞదానతపఃకర్మ న త్యాజ్యం కార్యమేవ తత్ ।
యజ్ఞో దానం తపశ్చైవ పావనాని మనీషిణామ్ ॥5॥

ఏతాన్యపి తు కర్మాణి సంగం త్యక్త్వా ఫలాని చ ।
కర్తవ్యానీతి మే పార్థ నిశ్చితం మతముత్తమమ్ ॥6॥

నియతస్య తు సన్నాసః కర్మణో నోపపద్యతే ।
మోహోత్తస్య పరిత్యాగః తామసః పరికీర్తితః ॥7॥

దుఃఖమిత్యేవ యత్కర్మ కాయక్లేశభయాత్త్యజేత్ ।
స కృత్వా రాజసం త్యాగం నైవ త్యాగఫలం లభేత్ ॥8॥

కార్యమిత్యేవ యత్కర్మ నియతం క్రియతేర్జున ।
సంగం త్యక్త్వా ఫలం చైవ స త్యాగః సాత్త్వికో మతః ॥9॥

న ద్వేష్ట్యకుశలం కర్మ కుశలే నానుషజ్ఞతే ।
త్యాగీ సత్త్వసమావిష్టః మేధావీ చిన్నసంశయః ॥10॥

న హి దేహభృతా శక్యం త్యక్తుం కర్మాణ్యశేషతః ।
యస్తు కర్మఫలత్యాగీ స త్యాగీత్యభిధీయతే ॥11॥

అనిష్టమిష్టం మిశ్రం చ త్రివిధం కర్మణః ఫలమ్ ।
భవత్యత్యాగినాం ప్రేత్య న తు సన్నాస్యసినాం క్వచిత్ ॥12॥

పంచైతాని మహాబాహూ కారణాని నిబోధ మే ।
సాంఖ్యే కృతాంతే ప్రోక్తాని సిద్ధయే సర్వకర్మణామ్ ॥13॥

అధిష్ఠానం తథా కర్తా కరణం చ పృథగ్విధమ్ ।
వివిధాశ్చ పృథక్చేష్టాః దైవం చైవాత్ర పంచమమ్ ॥14॥

శరీరవాఙ్మనోభిర్యత్ కర్మ ప్రారభతే నరః ।
న్యాయ్యం వా విపరీతం వా పంచైతే తస్య హేతవః ॥15॥

తత్రైవం సతి కర్తారం ఆత్మానం కేవలం తు యః ।
పశ్యత్యకృతబుద్ధిత్వాత్ న స పశ్యతి దుర్మతిః ॥16॥

యస్య నాహంకృతో భావః బుద్ధిర్యస్య న లిప్యతే ।
హత్వాఽపి స ఇమాల్లోకాన్ న హంతి న నిబధ్యతే ॥17॥

జ్ఞానం జ్ఞేయం పరిజ్ఞాతా త్రివిధా కర్మచోదనా ।
కరణం కర్మ కర్తేతి త్రివిధః కర్మసంగ్రహః ॥18॥

జ్ఞానం కర్మ చ కర్తా చ త్రిధైవ గుణభేదతః ।
ప్రోచ్యతే గుణసంఖ్యానే యథావచ్ఛృణు తాన్యపి ॥19॥

సర్వభూతేషు యేనైకం భావమవ్యయమీక్షతే ।
అవిభక్తం విభక్తేషు తజ్ఞానం విద్ధి సాత్త్వికమ్ ॥20॥

పృథక్వేన తు యజ్ఞానం నానాభావాన్పృథగ్విధాన్ |
వేత్తి సర్వేషు భూతేషు తజ్ఞానం విద్ధి రాజసమ్ ||21||

యత్తు కృత్స్నవదేకస్మిన్ కార్యే సక్తమహైతుకమ్ |
అతత్త్వార్థవదల్పం చ తత్తామసముదాహృతమ్ ||22||

నియతం సంగరహితం అరాగద్వేషతః కృతమ్ |
అఫలప్రేప్సూనా కర్మ యత్తత్సాత్త్వికముచ్యతే ||23||

యత్తు కామేప్సూనా కర్మ సాహంకారేణ వా పునః |
క్రియతే బహులాయాసం తద్రాజసముదాహృతమ్ ||24||

అనుబంధం క్షయం హింసాం అనపేక్ష్య చ పౌరుషమ్ |
మోహదారభ్యతే కర్మ యత్తత్తామసముచ్యతే ||25||

ముక్తసంగోఽనహంవాదీ ధృత్యుత్సాహసమన్వితః |
సిద్ధ్యసిద్ధ్యోర్నిర్వికారః కర్తా సాత్త్విక ఉచ్యతే ||26||

రాగీ కర్మఫలప్రేప్సుః లుబ్ధో హింసాత్మకోఽశుచిః |
హర్షశోకాన్వితః కర్తా రాజసః పరికీర్తితః ||27||

అయుక్తః ప్రాకృతః స్తబ్ధః శరో నైష్కృతికోఽలసః |
విషాదీ దీర్ఘసూత్రీ చ కర్తా తామస ఉచ్యతే ||28||

బుద్ధేర్భేదం ధృతేశ్చైవ గుణతస్త్రివిధం శృణు |
ప్రోచ్యమానమశేషేణ పృథక్వేన ధనంజయ ||29||

ప్రవృత్తిం చ నివృత్తిం చ కార్యాకార్యే భయాభయే |
బంధం మోక్షం చ యా వేత్తి బుద్ధిః సా పార్థ సాత్త్వికీ ||30||

యయా ధర్మమధర్మం చ కార్యం చాకార్యమేవ చ |
అయథావత్ప్రజానాతి బుద్ధిః సా పార్థ రాజసీ ||31||

అధర్మం ధర్మమితి యా మన్యతే తమసాఽఽవృతా |

సర్వార్థాన్విపరీతాంశ్చ బుద్ధిః సా పార్థ తామసీ ||32 ||

ధృత్యా యయా ధారయతే మనః ప్రాణేంద్రియక్రియాః |
యోగేనావ్యభిచారిణ్యా ధృతిః సా పార్థ సాత్త్వికీ ||33 ||

యయా తు ధర్మకామార్థాన్ ధృత్యా ధారయతేఽర్జున |
ప్రసంగేన ఫలాకాంక్షీ ధృతిః సా పార్థ రాజసీ ||34 ||

యయా స్వప్నం భయం శోకం విషాదం మదమేవ చ |
న విముంచతి దుర్మేధాః ధృతిః సా తామసీ మతా ||35 ||

సుఖం త్విదానీం త్రివిధం శృణు మే భరతర్షభ |
అభ్యాసాద్రమతే యత్ర దుఃఖాంతం చ నిగచ్ఛతి ||36 ||

యత్తదగ్రే విషమివ పరిణామేఽమృతోపమమ్ |
తత్సుఖం సాత్త్వికం ప్రోక్తం ఆత్మబుద్ధిప్రసాదజమ్ ||37 ||

విషయేంద్రియసంయోగాత్ యత్తదగ్రేఽమృతోపమమ్ |
పరిణామే విషమివ తత్సుఖం రాజసం స్మృతమ్ ||38 ||

యదగ్రే చానుబంధే చ సుఖం మోహనమాత్మనః |
నిద్రాలస్యప్రమాదోత్థం తత్తామసముదాహృతమ్ ||39 ||

న తదస్తి పృథివ్యాం వా దివి దేవేషు వా పునః |
సత్త్వం ప్రకృతిజైర్ముక్తం యదేభిః స్యాత్తిభిర్గుణైః ||40 ||

బ్రాహ్మణక్షత్రియవిశాం శూద్రాణాం చ పరంతప |
కర్మాణి ప్రవిభక్తాని స్వభావప్రభవైర్గుణైః ||41 ||

శమో దమస్తపః శౌచం ఘ్నాంతిరార్థవమేవ చ |
జ్ఞానం విజ్ఞానమాస్తిక్యం బ్రహ్మకర్మ స్వభావజమ్ ||42 ||

శౌర్యం తేజో ధృతిర్దాక్ష్యం యుద్ధే చాప్యపలాయనమ్ |
దానమీశ్వరభావశ్చ ఘ్నాత్రం కర్మ స్వభావజమ్ ||43 ||

కృషిగౌరక్ష్యవాణిజ్యం వైశ్యకర్మ స్వభావజమ్ ।
పరిచర్యాత్మకం కర్మ శూద్రస్యాపి స్వభావజమ్ ॥44॥

స్వే స్వే కర్మణ్యభిరతః సంసిద్ధిం లభతే నరః ।
స్వకర్మనిరతః సిద్ధిం యథా విందతి తచ్ఛృణు ॥45॥

యతః ప్రవృత్తిర్భూతానాం యేన సర్వమిదం తతమ్ ।
స్వకర్మణా తమభ్యర్చ్య సిద్ధిం విందతి మానవః ॥46॥

శ్రేయాన్స్వధర్మో విగుణః పరధర్మాత్స్వనుష్ఠితాత్ ।
స్వభావనియతం కర్మ కుర్వన్నాప్నోతి కిల్బిషమ్ ॥47॥

సహజం కర్మ కౌంతేయ సదోషమపి న త్యజేత్ ।
సర్వారంభా హి దోషేణ ధూమేనాగ్నిరివావృతాః ॥48॥

అసక్తబుద్ధిః సర్వత్ర జితాత్మా విగతస్పృహః ।
నైష్కర్మ్యసిద్ధిం పరమాం సన్న్యాసేనాధిగచ్ఛతి ॥49॥

సిద్ధిం ప్రాప్తో యథా బ్రహ్మ తథాఽఽప్నోతి నిబోధ మే ।
సమాసేనైవ కౌంతేయ నిష్ఠా జ్ఞానస్య యా పరా ॥50॥

బుద్ధ్యా విశుద్ధయా యుక్తః ధృత్యాఽఽత్మానం నియమ్య చ ।
శభ్దాదీన్విషయాంస్త్యక్త్వా రాగద్వేషౌ వ్యుదస్య చ ॥51॥

వివిక్తసేవీ లఘ్వాశీ యతవాక్యాయమానసః ।
ధ్యానయోగపరో నిత్యం వైరాగ్యం సముపాశ్రితః ॥52॥

అహంకారం బలం దర్పం కామం క్రోధం పరిగ్రహమ్ ।
విముచ్య నిర్మమః శాంతః బ్రహ్మభూయాయ కల్పతే ॥53॥

బ్రహ్మభూతః ప్రసన్నాత్మా న శోచతి న కాంక్షతి ।
సమః సర్వేషు భూతేషు మద్భక్తిం లభతే పరామ్ ॥54॥

భక్త్యా మామభిజానాతి యావాన్యశ్చాస్మి తత్త్వతః ।
తతో మాం తత్త్వతో జ్ఞాత్వా విశతే తదనంతరమ్ ॥55॥

సర్వకర్మాణ్యపి సదా కుర్వాణో మద్వ్యపాశ్రయః ।
మత్ప్రసాదాదవాప్నోతి శాశ్వతం పదమవ్యయమ్ ॥56॥

చేతసా సర్వకర్మాణి మయి సన్న్యస్య మత్పరః ।
బుద్ధియోగముపాశ్రిత్య మచ్ఛిత్తః సతతం భవ ॥57॥

మచ్ఛిత్తః సర్వదుర్గాణి మత్ప్రసాదాత్తరిష్యసి ।
అథ చేత్త్వమహంకారాత్ న శ్రోష్యసి వినంక్ష్యసి ॥58॥

యదహంకారమాశ్రిత్య న యోత్స్య ఇతి మన్యసే ।
మిధ్యైష వ్యవసాయస్తే ప్రకృతిస్తాం నియోక్ష్యతి ॥59॥

స్వభావజేన కౌంతేయ నిబద్ధః స్వేన కర్మణా ।
కర్తుం నేచ్ఛసి యన్మోహాత్ కరిష్యస్యవశోఽపి తత్ ॥60॥

ఈశ్వరః సర్వభూతానాం హృద్దేశేఽర్జున తిష్ఠతి ।
భ్రామయన్సర్వభూతాని యంత్రారూఢాని మాయయా ॥61॥

తమేవ శరణం గచ్ఛ సర్వభావేన భారత ।
తత్ప్రసాదాత్పరాం శాంతిం స్థానం ప్రాప్స్యసి శాశ్వతమ్ ॥62॥

ఇతి తే జ్ఞానమాఖ్యాతం గుహ్యోద్ఘోషాతరం మయా ।
విమృశ్యైతదశేషేణ యధేచ్ఛసి తథా కురు ॥63॥

సర్వగుహ్యతమం భూయః శృణు మే పరమం వచః ।
ఇష్టోఽసి మే దృఢమితి తతో వక్ష్యామి తే హితమ్ ॥64॥

మన్మనా భవ మద్భక్తః మద్భాజీ మాం నమస్కరు ।
మామేవైష్యసి సత్యం తే ప్రతిజానే ప్రియోఽసి మే ॥65॥

సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య మామేకం శరణం వ్రజ ।

అహం త్వా సర్వపాపేభ్యః మోక్షయిష్యామి మా శుచః ||66||

ఇదం తే నాతపస్కాయ నాభక్తాయ కదాచన |
న చాశుశ్రూషవే వాచ్యం న చ మాం యోఽభ్యసూయతి ||67||

య ఇమం పరమం గుహ్యం మద్భుక్తేష్వభిధాస్యతి |
భక్తిం మయి పరాం కృత్వా మామేవైష్వత్సనంశయః ||68||

న చ తస్మాన్మనుష్యేషు కశ్చిన్నే ప్రియకృత్తమః |
భవితా న చ మే తస్మాత్ అన్యః ప్రియతరో భువి ||69||

అధ్యేష్యతే చ య ఇమం ధర్మ్యం సంవాదమావయోః |
జ్ఞానయజ్ఞేన తేనాహం ఇష్టః స్యామితి మే మతిః ||70||

శ్రద్ధావాననసూయశ్చ శృణుయాదపి యో నరః |
సోఽపి ముక్తః శుభాల్లోకాన్ ప్రాప్నుయాత్పుణ్యకర్మణామ్ ||71||

కచ్ఛిదేతచ్ఛ్రుతం పార్థ త్వయైకాగ్రేణ చేతసా |
కచ్ఛిదజ్ఞానసమ్మోహః ప్రణష్టస్తే ధనంజయ ||72||

అర్ఘ్నన ఉవాచ
నష్టో మోహః స్మృతిర్లభ్యా త్వత్ప్రసాదాన్మయాఽచ్యుత |
స్థితోఽస్మి గతసందేహః కరిష్యే వచనం తవ ||73||

సంజయ ఉవాచ
ఇత్యహం వాసుదేవస్య పార్థస్య చ మహాత్మనః |
సంవాదమిమమశ్రౌషం అద్భుతం రోమహర్షణమ్ ||74||

వ్యాసప్రసాదాచ్ఛ్రుతవాన్ ఇమం గుహ్యతమం పరమ్ |
యోగం యోగేశ్వరాత్కృష్ణాత్ సాక్షాత్కథయతః స్వయమ్ ||75||

రాజన్సంస్మృత్య సంస్మృత్య సంవాదమిమమద్భుతమ్ |
కేశవార్ఘ్ననయోః పుణ్యం హృష్యామి చ ముహుర్ముహుః ||76||

తచ్చ సంస్కృత్య సంస్కృత్య రూపమత్యద్భుతం హరేః ।
విస్మయో మే మహానాజన్ హృష్యామి చ పునః పునః ॥77॥

యత్ర యోగేశ్వరః కృష్ణః యత్ర పార్థో ధనుర్ధరః ।
తత్ర శ్రీర్విజయో భూతిః ధ్రువా నీతిర్మతిర్మమ ॥78॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు బ్రహ్మవిద్యాయాం
యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే మోక్షసన్న్యాసయోగో నామ
అష్టాదశోఽధ్యాయః ॥

www.parityurnananda.com